

**ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน
กรณีศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
และเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**

**THE FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF THE PRIMARY HEALTH CARE
DEVELOPMENT PROJECT : A CASE STUDY OF PEOPLE WHO LIVE IN
LIBONG ISLAND, GUNTUNG DISTRICT, TRANG PROVINCE AND PHA-NGUN
ISLAND, PHA-NGUN DISTRICT, SURATTHANEE PROVINCE**

โดย

นายอรรถพงษ์ ฉนิมพาสน์

เสนอต่อคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

พ.ศ. 2537

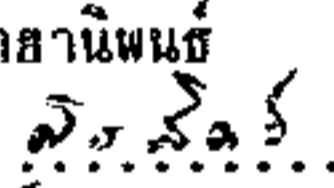
วิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุข
มูลฐาน การศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
และเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

THE FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF THE PRIMARY HEALTH
CARE DEVELOPMENT PROJECT : A CASE STUDY OF PEOPLE WHO
LIVE IN LIBONG ISLAND, GUNTUNG DISTRICT, TRANG PROVINCE
AND PHA-NGUN ISLAND, PHA-NGUN DISTRICT, SURATTHANEE
PROVINCE.

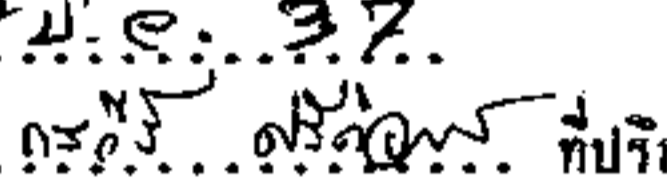
โดย อັตถพงษ์ ถนินพาส์
ATTHAPONG THANIMPAS

นักศึกษา คณะพัฒนาสังคมภาคปกติ รุ่นที่ 13 รหัส 520351001

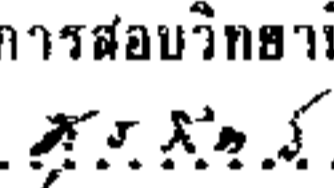
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยพิจารณาแล้วเห็น
สมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ได้

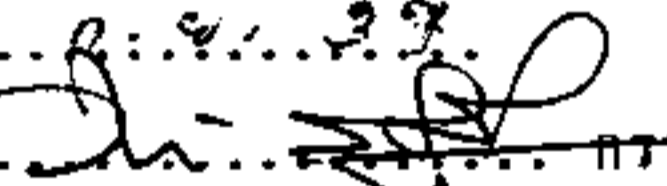
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ลงนาม ... ... ประธาน
(ดร. สรสิทธิ์ วชิรชจร)

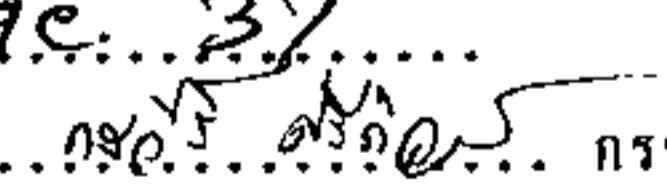
วันที่ ... 8 ... 2 ... 37 ...
ลงนาม ... ... ที่ปรึกษา
(อาจารย์วิชัย รูปช้ำดี)

วันที่ ... 8 ... 2 ... 37 ...
ลงนาม ... ... ที่ปรึกษา
(ผศ. กรวัชร ศรีกิจการ)

วันที่ ... 8 ... 2 ... 37 ...

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ลงนาม ... ... ประธาน
(ดร. สรสิทธิ์ วชิรชจร)

วันที่ ... 7 ... 2 ... 37 ...
ลงนาม ... ... กรรมการ
(อาจารย์วิชัย รูปช้ำดี)

วันที่ 7.2.37
ลงนาม ... ... กรรมการ
(ผศ. กรวัชร ศรีกิจการ)

วันที่ ... 7 ... 2 ... 37 ...

คณะพัฒนาสังคมอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

 ... คณบดี
(นายวิชัย รูปช้ำดี)
วันที่ 27.2.2537

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ : ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน กรณีศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย : นายอรรถพงศ์ ถนิมพาสน์

ชื่อปริญญา : พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

วิชาเอก : การวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม

ปีการศึกษา : 2537

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน โดยเปรียบเทียบความสำเร็จของเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง กับความสำเร็จของเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานของเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ปัจจัยผู้นำ ปัจจัยการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรเอกชน และเพื่อนสมาชิก ปัจจัยทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน ปัจจัยระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินการกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินการกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน

ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากประชากรในเกาะลิบง และเกาะพัง จำนวน 180 ราย จำนวนเป็นหัวหน้าครอบครัว 100 ราย และผู้นำ 80 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าสถิติ t ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ โดยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Forward Selection

(2)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ระดับความสำเร็จทั้ง 3 กลุ่มชี้วัดของเกาะลันเตงและเกาะพัง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ปัจจัยผู้นำ ปัจจัยทัศนคติต่อการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วม การดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความสำเร็จทั้ง 3 กลุ่มชี้วัดของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานของเกาะลันเตง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. ปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความสำเร็จทั้ง 3 กลุ่มชี้วัดของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานของเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. ปัจจัยผู้นำ ปัจจัยระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความสำเร็จทั้ง 3 กลุ่มชี้วัดของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานของเกาะลันเตง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

5. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จทั้ง 3 กลุ่มชี้วัดของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน ของเกาะลันเตง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เรียงลำดับได้แก่ ปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยผู้นำ

บนเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จทั้ง 3 กลุ่มชี้วัด เรียงตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน

บนเกาะลันเตง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จทั้ง 3 กลุ่มชี้วัด เรียงตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยผู้นำ

(3)

6. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสำเร็จทั้ง 3 กลุ่มชี้วัดมีความแตกต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือ ของเกาะลันง และเกาะพัง ได้แก่ ปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐานลำดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยระดับการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยผู้นำ

ในเกาะพัง ได้แก่ ปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วม และปัจจัยระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน

ในเกาะลันง ได้แก่ ปัจจัยลักษณะการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน และปัจจัยผู้นำ

7. ปัญหาของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากรปฏิบัติงาน และระดับผู้กำหนดนโยบายกับปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกัน และให้ข้อเสนอแนะว่า จะต้องเพิ่มบุคลากรปฏิบัติงานให้มากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงระบบของนโยบายให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ABSTRACT

Thesis Title : THE FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF THE PRIMARY HEALTH CARE DEVELOPMENT PROJECT : A CASE STUDY OF PEOPLE WHO LIVE IN LIBONG ISLAND, GUNTUNG DISTRICT, TRANG PROVINCE AND PHA-NGUN ISLAND, PHA-NGUN DISTRICT, SURATTHANEE PROVINCE.

By : MR. ATTHAPONG THANIMPAS

Degree : MASTER OF ART (SOCIAL DEVELOPMENT)

Major : SOCIAL ANALYSIS AND PLANNING

Academic Year : 1994

The objective of this study is the success of the primary health care development project, by compare level of success of Pha-Ngun Island, Pha-Ngun District, Suratthanee Province with that level of success of Libong Island, Guntung District, Trang Province. It is also aimed at finding out what factors affecting the success of the primary health care development of both island. The independent variables in the study were leader, government, NGO and member friendship, attitude, participation level and participation aspects.

The data were gathered by the distribution population a questionnaire to 180 subjects in Libong Island and Pha-Ngun Island. It has family leader 100 subjects and the leader 80 subjects. Statistics employed to analyze the data are percentage, t-test, Pearson Product-Moment correlation coefficient and Multiple

(5)

Regression analysis by the method of forward selection and computer SPSS/PC⁺ program.

The findings were summarized below :

1. Both Libong and Pha-Ngun Island showing significant difference in the success level of primary health care development in 3 dimensions including Basic Minimum Need, Basic Minimum Independent and Basic Minimum Requirement.

2. Leader, Attitude and participation aspects factor were positive correlation between each factor and the success of the primary health care project of both Libong and Pha-Ngun Island.

3. Participation aspects factor had a positive correlation between each factor and the success of the primary health care project of Pha-Ngun Island.

4. Leader, participation level and participation aspect factor were positive correlation between each factor and the success of the primary health care project of Libong Island.

5. In Libong and Pha-Ngun Island, the factor effecting the success of the primary health care development project were participation aspect, participation level and leader factor.

- In Pha-Ngun Island, the factor effecting the success of the primary health care development project were participation aspect and participation level.

- In Libong Island, the factor effecting the success of the primary health care development project were participation aspect and leader factor.

(6)

6. In Libong and Pha-Ngun Island, the different of the factor effecting the success of the primary health care development project were participation aspect, participation level and leader factor respectively.

- In Pha-Ngun Island, the different of the success of the primary health care development project were participation aspect and participation level respectively.

- In Libong Island, the different of the success of the primary health care development project were participation aspect and leader factor respectively.

7. The problem and suggestion were the lack of personnel and the conflict between policy maker with policy implementation. The suggestion to solve the problems are the increasing of personnel and the improving of policy making system.

กิตติกรรมประกาศ

งานการศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน กรณีศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี" ผู้ศึกษาต้องขอขอบคุณประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวทั้ง 2 แห่งที่ให้ความร่วมมือกับการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล และสาธารณสุขอำเภอที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความคำแนะนำและให้บริการเป็นอย่างดีในขณะลงภาคสนามเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณนายแพทย์กัทร พริ้งสุลกะ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ และเพื่อนร่วมงานทุก ๆ คน ที่ให้กำลังใจสนับสนุนตลอดมา รวมทั้งให้การช่วยเหลือด้านวัสดุ และอุปกรณ์สำหรับการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ วชิรขจร และคณะ เป็นอย่างสูง ที่ให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุง และให้กำลังใจในการทำการศึกษาตลอดมา จนกระทั่งทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณจางง ฐานะพันธ์ เพื่อนรักที่ให้การสนับสนุนการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ชาว พค. รุ่นที่ 13 ทุกคน และโดยเฉพาะคุณวิระ ค้างชู และคุณรณรงค์ สิริพันธ์ ผู้ร่วมการศึกษานโยบายโครงการวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ได้ให้ความช่วยเหลือ และร่วมปรึกษาในทุก ๆ ด้านของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา

และที่สำคัญที่สุดการทำวิทยานิพนธ์คงมีอาจสำเร็จลงได้ หากปราศจากซึ่งกำลังใจจาก บิดา มารดา พี่และน้อง ๆ และโดยเฉพาะภรรยา และบุตรของผู้ศึกษา ที่ได้ให้ข้อคิดและกำลังใจในขณะศึกษา และมีความอดทนต่อการใช้ชีวิตเพียงลำพังกับบุตร ในขณะที่ผู้ศึกษาต้องมาใช้ชีวิตเป็นนักศึกษาธรรม 2 ปีกว่า

อัครพงศ์ อธิมพาสน์

คำนำ

ตลอดระยะเวลาเกือบ 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้นำกลวิธีการปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุขมูลฐานมาใช้กับชุมชนในสังคมไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนในสังคมนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในงานสาธารณสุขมูลฐาน และสามารถนำความรู้ที่ได้รับเข้ามาใช้แก้ไขกับปัญหาสาธารณสุขที่เกิดขึ้นกับชุมชนของตนเองได้

และจนถึงขณะนี้การพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานของประเทศไทยได้เข้าสู่ขั้นตอนที่สมบูรณ์เต็มที่ แต่ละชุมชนแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศได้นำกลยุทธ์เหล่านี้ไปใช้กันอย่างพร้อมเพรียง เพื่อเป็นการงานรับตามนโยบายสาธารณสุข Health for all by the year 2000 หรือที่เรียกว่า สุขภาพดีถ้วนหน้า ปี 2543 โดยใช้เครื่องมือวัดความสำเร็จของงานตามแนวทางประเมินสุขภาพดีถ้วนหน้า (HFA) ของสาธารณสุข ในระดับ หมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด ปี พ.ศ. 2536-2537 มีการแบ่งเกณฑ์การประเมินผลออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) การบรรลุตามเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 2) การบรรลุตามเกณฑ์การพึ่งตนเอง และ 3) การบรรลุตามเกณฑ์การเข้าถึงบริการ ซึ่งถ้าพื้นที่ใดที่นำหลักการสาธารณสุขมูลฐานไปใช้ และเมื่อใช้เป็นเกณฑ์ประเมินวัดผลปฏิบัติงานสามารถบรรลุตามแนวทางที่ตั้งไว้ 3 ประการ ถือว่าพื้นที่นั้นประสบความสำเร็จงานการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน

การประสบความสำเร็จของงานสาธารณสุขมูลฐานจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ น่าที่จะนำมาศึกษาวิจัย เพื่อค้นหากระบวนการหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จ จนสามารถทราบได้ภายหลังว่าการพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานให้สำเร็จนั้น ประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง และสามารถนำไปใช้พัฒนางานในครั้งต่อ ๆ ไปได้อีก ผู้ศึกษาจึงได้เลือกศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน กรณีศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง และเกาะพัง อำเภอเกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี"

อรรถพงศ์ ถนิมพาสน์